

**Полазак одласка
(занемарени наслов:
Одлазак поласка)**

Бљесак духа озрачи аутобус и зарази све оне који су напустили, давно или скоро, из овог или оног, у сваком случају – мање или више важног разлога, школу црвених цигли. Свако је, истина, по једну циглу донио када је у ту школу, звану Гимназија, долазио. Али, истина је и да је одатле отишао са товаром истих. Довољних за темељ... Оживљавајући те тренутке у ријетким секундама свако од нас жели да им се увијек, трајно, врати...

Ето како сирово и скоро патетично отпочиње прича о планинарском друштву „Козара“, друштву кога онедавно води професор бањалучке Гимназије, Анђелко Глушац, коме, опет, из потаје, из сјенке, помаже историчар Божо Марић, звани – Божо¹... А састав друштва је још чуднији од овог двојца, све сами гимназијалци, што свршени, што они који се још кале и чији се духови тек сада излијевају у калуп који ће их једном, кад-тад, одвести на аутопут младост – озбиљност... О плановима који се врзмају по главама брачног пара Глушац-Марић (али и остатка управе друштва коју махом чине студенти, некадашњи чланови црвене циглане! Међу којима је и несретни потписник ових редова!) нећемо много диванити, нека се тиме, у своје вријеме, баве јавни медији, нека их они представљају, експонирају, гурају, промичу, намичу... Ми ћемо само покушати освјетлити трачак тог духа који се никако не губи и који је сваким походом све јачи и јачи, све снажнији и снажнији...

ПРИЧА ПРВА

(или: Што се више пењеш на мањој си надморској висини)

Прича коју желимо да испричамо сада и овдје почела је у главама раније поменутог брачног пара да се одвија и слаже као мозаик оног тренутка када су основали ово друштво, друштво за које ће се тек чути, будите у то увјерени... Дакле, циљ им је, за почетак, био скроман; освојити неки од локалних врхова, тек да покажу да све на свијету мора имати свој почетак, али не нужно и свој крај... И тако се почела шаптати ријеч која је означила почетак у новијој историји свјетског и домаћег, српског аплинизма – Мотајица²... За оне који слабо виде, а још слабије се разумију у тумачења географских карти и фуснота, напомена – погледати појашњење у дну стране...

Овако то би...

I

- Јеси ли понио гитару, коњу један?
- Јесам. Јесте ли ви заузели сећије?
- Наравно.
- Има ли каквог горива, не могу ја свирати тек тако, насуво?
- Фала Богу...
- Шта имате?

---

¹ Сам месје Божо каже да његово име на италијанском гласи – Тео Марићи, па ћемо га, уколико то потреба налаже, негдје и тако звати...

² Брдо у близини Српца; Србац – град у Републици Српској; Република Српска – један од два ентитета у БиХ; БиХ – држава у Европи (ваљда?); Европа – добро, де, немојте претјеривати...

- Пет кила срнетине³ и „Пелинковац“, да душу мало одмори...

- Добро. Требаће ми. Нисам спавао два дана. Кад се вратимо са Мотајице приклаћу сову⁴ бар два дана...

(чује се ромор различитих, најчешће тек мутирајућих, гласова. Биће да се полази...)

- 'Ајмо, људи! Улазите!

- Опа, опа, само лакапо, нема гурања. Немој да неко сједне на сећију, исциједићу га к'о Марко Краљевић суву дреновину!

(Цурице се размичу. Улази оно што бисмо колоквијално могли окарактерисати као – банда. Надајмо се сваком добру до повратка. Аутобус пође. Нема смисла да издвајамо неке реченице у овом тренутку, јер се све своди на повике неразумљивог садржаја, крике достојне претка нам аустралопитекуса, подвизивања и подврискивања слабијег пола, покоје псовке која најчешће бива испровоцирана уским сједиштима или неком сличном будалаштином. Тек када аутобус изађе на транзит, онај дио који Бањалуку спаја са остатком свијета, неко рече)

- Вади гитару...

- Чекај, нисмо још ни кренули!

- Нема: чекај! Вади док има времена...

- Цуре, јсте ли чуле? Хоће да вадим! Шта кажете...

(смијех)

- Шта ћемо?

- Шта год засвираш ми ћемо пратити... Само удри...

- Мере... Идемо, онда, нови Томин хит⁵...

(чују се слџедећи стихови: „Само су моје улице пусте, бљештава свјетла мокрих тротоара, а мене прогања једна чудна жена, једна Јелена које више нема...“)

- Ајмо даље...

(Да не би умарали потенцијалног читаоца навођењем стихова сваке пјесме која је свирана покушаћемо побројати само неколико десетина оних које су се вртале као на грамофонској плочи, а ви замислите остатак. Биле су ту, дакле: све оне пјесме које очекујете на излету оваквог типа. Када су се музичар и његов хор заситили оваквих пјесама дохватили су се „Врапчића“ и Бранка „Коцкице“, злу не требало...)

(Када се свирач уморио одлучио је да мало одмори поцрниле прсте и да се прикључи разговору на средини аутобуса, гдје су жене (пардон – цурице, дјевојчице) водиле жустар разговор о томе да ли су бољи Орифлемови или Авонови каталози...)

- Жене, шта се бистри?

- Ништа. Када ћеш доћи код нас да свираш?

- Када научите да пјевате. И када ми се одморе прсти. Не могу више. Отпашће ми и ово мало коже што имам...

- Ма дај, обећао си да ћеш нам свирати...

- И хоћу. Само не сада...

---

³ Срнетина у жаргону бањалучке омладине (а можда и неке друге омладине, али то је, барем за сада, непровјерена информација) означава изузетно „Јелен“ пиво

⁴ Приклати сову значи – заспати. Не питајте како и зашто, јер писац на та питања нема адекватан одговор

⁵ Ово сада ваља објаснити... Тома је умро, у праву сте. Али, краљ је у свом музичком тестаменту оставио пјесму „Јелена“ коју никада није снимео и отпјевао. Ту нумеру је ишчачкао мање познати „турбо-фолкер“ који ју је одрадио мајсторски, готово за антологију... Шта готово?! За антологију, сасвим сигурно...

(преврћу очима. Мијењати фреквенцију под хитно)

- Него жене, има ли какве љубави на распродају, имам једног друга који би купио?! Одазива се на име – Цица, скоро као да вабите куче...

- Нема! Не волимо кучиће...

- Штета. Фин момак...

- А шта ти студираш?

- Оно о чему нећемо разговарати... Књижевност...

(наговарање да се прича о дјелима која читају. Спретно и срећно избјегнуто...)

- Него, ево нас код пиране. Хоћемо ли цијепати Наталију⁶?

- Може! Таман се диг'о систем...

(сузе кренуле на очи, сачекајте да их обришемо)

- А што мала добро подноси шалу на свој рачун...

- Није то, него још конта...

- Ма јок, бетон веже брже од ње!

(да се шала на рачун несрећне дјевојке не би наставила премотаћемо касету напријед све до тренутка када професор, предсједник друштва и вођа пута, не повика)

- Излази напоље! Стигли смо!

II

- Ух, какав успон! Да ли су они нормални?.. Вучемо се по овим вукојебинама⁷ већ два сата...

- Моја генерација је једном ишла на тродневни излет. У Караташ, спортски центар на граници са Румунијом. Божо био вођа пута. Промашили смо руту за 70 километара. Умјесто да скренемо за Доњи, ми продужили за Горњи Милановац. Тако да смо, умјесто у осам, дошли у један по поноћи... Лудило!

- Потјерајте оне с краја! Вуку се к'о овце...

- Е, људи, да нисам видио не би вјеровао...

- Шта би?

- Ма ова Невен(к)а⁸...

- Шта с њом?

- Идемо ми шумом, кад, одједном, излети она из неког жбуњам са неке споредне стазе, шта ли... Излети и дере се: "Бјежимо, овдје живи Ханибал и вјештице! Нећемо се спасити! Све ће нас појести Ханибал!" Ја луде жене...

(смијех, грохот, салве смијеха, канонаде грохота)

- Није то ништа... Јеси ли чуо шта је малоприје изјавио наш водич? Кад чујеш шта је рекао биће ти јасно што се већ два сата мотамо по овим вукојебинама⁹...

- Што, шта је рекао?

- Пењемо се ми и проклињемо и њега и његове пречице¹⁰ кад одједном чујеш њега како говори: "Не брините се! Што се више пењемо то смо на мањој надморској висини..."

---

⁶ Право име „оне која је требала бити поцијепана“ овдје свјесно избјегавамо, гдје ћеш кући наносити толику срамоту?!

⁷ Иако је до сада аутор текста успјешно заобилазио псовке, овдје није могао одолети да не употрежиби праву ријеч за праву појаву...

⁸ Ћерка једног професора који предаје аутору ових редова и који је свјесно објавио њено име у овом контексту, чак и под пријетњом да, због тога, никада не заврши факултет...

⁹ Још једном, неодољив-неумољив...

(ишчуђавање. Па тек онда прасак...)

- Ето ти га. Божо, Анђелко, Злаја и фото-Јефто... Може ли бити боља комбинација... Кад им се дода и онај Шљивко, све постаје јасно...

- Пустити то крају... Има ли дјевојака? Гдје су одмаглиле?

- Не питај. Потјерала их Ханибалом она Невен(к)а... Одоше нам и Ита, и Маша, и Ана... Сад нам остаје да гледамо у ово дрвеће и стазу испред. Изгубио се предивни рељеф који је био пред нама, све док се није појавио тај проклети Ханибал. Би га појео да се сретнемо!!!

- Ајд не будали! Како ћеш појести људождера?

- Ништа ти не брини. Гледај напријед у рељефне позадине и уживај у погледу, а снабдијевање храном препусти мени... Ионака смо близу врха... Барем тако каже Јефто...

- Е, ако Јефто каже, онда то значи да морамо гуслати још барем сат. Јефто је сигуран к'о и Куштриновић¹¹, све што прогнозира обрни, па ћеш добити праву ситуацију...

- Немој тако... Ено, врх се стварно види...

- Хвала Богу, Светом Јефти, Светом Злаји и ништа мање Светом Шљивку који се загубио са својим дјелом планинара...

- Како се изгубио? Гдје су?

- Везе... Били су испред нас два дана хода, а сада их нигдје нема...

- Како може да нема? Па, с њим су Невен(к)а и Ита, Маша и Ана, у кога ћу ја гледати када се попнемо на врх, нећу ваљда, о ужаса, буљити у околно дрвеће или бујну косу самозваног пјесника Париповића?

- Хтио не хтио – мораћеш. Уколико их Шљивко не врати...

- Знам ја шта је: гарант су застали поред „веселе машине“¹² ...

- Или неко „одмара“ стомак од пелинковца и срнетине...

- Немој тако. То се очекује тек на повратку!

- Сикира, јесте ли добио текму јуче?

- Јесмо, јесмо, ал' у ма'унама! Бацили смо пушу 3:0...

- А Цица несретник?

- И он...

- Је л' макар нашао треба?

- Ко? Цица?! Ма дај... Барење је тешка наука, на примјер – Цица...

- Ужас! Тај момак не би нашао рупу ни на терену за голф! Чуо сам да су га прозвали Цица Негузић...

(утом дође и предмет разговора, Цица дакле, више пута спомињани)

- Гдје си, Цицко? Кад ћемо тражити жене? Види, пун их је бус, а ти ништа, не реагујеш. Да ниси Холанђанин, не дај Боже?

- Нема од те науке ништа...¹³

- Јеси ли питао?

- Јесам.

- И?

- Неће. Не да(ју)...

---

¹⁰ Жива истина – водич звани Злаја, који се последије овог излета закleo да нигдје више неће ићи с нама, стално нас је водио пречицама, а ми се нисмо могли отети утиску да су све то, уствари, биле кружне стазе и да смо ми, нажалост и кукала нам мајка, три пута на знајући обишли око врха Мотајице...

¹¹ Познати бањалучки метеоролог, за чије временске прогнозе вриједи следеће законитост: „Обрни и добићеш тачан резултат!“

¹² Да се неко не би нашао безобразан па ово злоупотреби, нећемо рећи шта смо под овом синтагмом подразумевали...

¹³ Мисли се на мување предмета мушких тоалетних и ноћно – јутарњих маштарија

- Ниси добро питао...
- Шта сам требао урадити?
- То ти је, Цицо, наука... Ено, питај Мочевећића, он их, и сам каже, ниже као ниску бисера... Даће ти он прави савјет...
- Јест, то је као да тражиш од Брке да ми каже коју паметну...
(и сад већ отпочиње оно што ћемо, у недостатку бољег израза, назвати – међусобно препуцавање. Утом се стигло на врх. Гдје отпоче одмор. А неки, који очигледно нису имали шта радити, а који су, опет, наслутили да се у њима крију философи новог вијека, отпочеше причу недостојну врха Мотајице, и њихових година)
- Знаш ли ти, јадан не био, да је Достојевски у свом дјелу руглу изврнуо хришћанство?
- Ништа ти, несрећо, ниси добро прочитао. Није он изврнуо руглу хришћанство, него оно што је, утицајем цркве, од хришћанства настало...
- Јој, не причај глупости! Да ли си ти, уопште, читао ишта од Достојевског?
- Не, ти си...
- Па, шта каже легенда о Великом инквизитору?
- Она зазива фаустовску тему у ђаволу...
- И слави га, је ли? Како може да постоји Бог, ако Он дозвољава да постоји и Ђаво?
- Зато што се у Ђаволу огледа Његова величина...
- Како, онда, Бог може бити добар?
- Зато што даје избор...
- Какав избор?
- Па, да ли ћеш изабрати Њега или Ђавола...
- Ма дај, сама основица хришћанства је пуна контрадикција. Ви вјерници сте највеће кукавице. Чим нешто не знате и не можете да спознате или прихватите вадите се на велику Божију моћ!
- Чекај, чекај... Која је то основица пуна контрадикција?
- Свето Писмо.
- Гдје?
(и сад креће теолошка расправа у којој је свака страна у праву – за себе. Напомена: ови атеисти нису успјели објаснити недостатак прелазних форми, због којих је Дарвинова теорија еволуције пала у воду, нема шта – Станојевић их је спрашио. Бу-ха-ха-ха-ха, јесмо их разбили)

III

- Идемо назад!
(у почетку граја у аутобусу идентична је оној када се на кратки пут кренуло)
- Гдје је тамбура?
- Ту је. Ал' нема жица. Попуцале...
- Како?
- Лако...
- Шта ћемо сад?
- Ништа? Можемо имитирати свирање хармонике...
- Како?

- Лијепо – развлочићемо Тању¹⁴...

(и тако, мало – помало, миц по миц, виц по виц, Наталија па Тања, Тања па Ана, Ана па Јелена, Јелена па Тамара, развлечење по развлечење, аутобус стиже тамо одакле је и кренуо, до Гимназије. Красота и дивота. Једино је Цица и даље тужан, због проблема који га мучи већ 20 година... Шта ћеш? Биће, Цицо, ваљда још излета, не губи наду...)

---

¹⁴ Право име је, опет, наравно, избјегнуто...